

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Lauantai 7.7.2018
Raamattutunti klo 11.00
Outi Lehtipuu

"Väkeä on kuin helluntaiepistolassa. Tämä sanonta tulee hakematta mieleen, kun katson eteeni levittäytyvää juhlakenttää täällä Tampereen Liisanpuistossa. Körttiradion ääressä väkeä on kaiketi vielä lisää.

Helluntaiepistola tai niin kuin nykyään sanotaan, helluntaipäivän toinen lukukappale Apostolien tekojen toisessa luvussa on tämän raamattutunnin aiheena. Näin evankelista Luukas kirjoittaa evankeliuminsa jatko-osaksi kirjoittamassaan Apostolien teoissa:

"Kun sitten koitti helluntaipäivä, he olivat kaikki yhdessä koolla. Yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käynyt raju tuulenpuuska, ja se täytti koko sen talon, jossa he olivat. He näkivät tulenlieskoja, kuin kieliä, jotka jakautuivat ja laskeutuivat itse kunkin päälle. He tulivat täyteen Pyhää Henkeä ja alkoivat puhua eri kielillä sitä, mitä Henki antoi heille puhuttavaksi.

Jerusalemossa asui hurskaita juutalaisia, joita oli tullut sinne kaikkien kansojen keskuudesta, mitä taivaan alla on. Kun tämä ääni kuului, paikalle kerääntyi paljon väkeä, ja hämmästys valtasi kaikki, sillä jokainen kuuli puhuttavan omaa kieltään. He kysyivät ihmeissään: "Eivätkö nuo, jotka puhuvat, ole kaikki galilealaisia? Kuinka me sitten kuulemme kukin oman synnyinmaamme kieltä? Meitä on täällä partilaisia, meedialaisia ja elamilaisia, meitä on Mesopotamiasta, Juudeasta ja Kappadokiasta, Pontoksesta ja Aasian maakunnasta, Frygiasta, Pamfyliasta, Egyptistä ja Libyasta Kyrenen seudulta, meitä on tullut Roomasta, toiset meistä ovat syntyperäisiä juutalaisia, toiset uskoimme kääntyneitä, meitä on kreetalaisia ja arabialaisia - ja me kaikki kuulemme heidän julistavan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja."

He eivät tienneet, mitä ajatella. Ihmeissään he kyselivät toinen toiseltaan: "Mitä tämä oikein on?" Mutta jotkut pilkkasivat: "He ovat juovuksissa, makeaa viiniä täynnä."

Mitä sanottavaa tällä raamatunkohdalla vaikeine nimineen ja vieraine kansoineen on meille, vuonna 2018 Tampereen herättäjäjuhlille kokoontuneelle joukolle? Meitä on täällä pohjalaisia, savolaisia ja karjalaisia, meitä on Uudeltamaalta, Hämeestä ja Kaakkois-Suomesta, Oulusta ja Kainuun maakunnasta, Kymenlaaksosta, Pirkanmaalta, Lapista ja Varsinais-Suomesta Turun seudulta, meitä on tullut Helsingistä, toiset meistä ovat syntyperäisiä körttejä, toiset joukkoomme rakastettuja, meitä on satakuntalaisia ja keskisuomalaisia – mitä teksti kertoo meille Jumalan suurista teoista?

Ensimmäisenä helluntaiepistolasta nousi itselleni kysymys kielestä – äidinkielestä ja uskonnollisesta kielestä. Niiden taustalta löytyy ajattomat ja siksi yhä ajankohtaiset teemat: ulkopuolisuus, yhteyden mahdollisuus ja hyväksyntä.

Kertomus lähtee liikkeelle siitä, että "he olivat kaikki yhdessä." "He" on tässä tapauksessa opetuslapset, mutta pian selviää, että kyseessä on paljon suurempi kokoontuminen: on helluntaijuhla

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

ja Jerusalemiin on saapunut juhluvieraita ympäri koko Välimeren maailmaa. Helluntai eli viikkojuhla, hepreaksi shavuot, oli alun perin sadonkorjuujuhla, jota vietettiin kiitosjuhlanä vehnäsadon kypsyttyä. Myöhemmin sitä alettiin viettää myös lain saamisen ja liiton solmimisen muistoksi. Helluntai muodosti yhdessä pääsiäisen ja lehtimajanjuhlan kanssa kolme juutalaista pyhiinvaellusjuhlaa, jolloin jokaisen juutalaisen miehen tuli vaeltaa Jerusalemiin ja uhrata sen temppelissä.

Sanon tarkoituksella ”jokaisen miehen”, sillä toisin kuin miten me usein nyky-Suomessa miellämme, Jumala-asiat olivat miesten asioita. Mies edusti koko perhettään ulospäin — myös suhteessa Jumalaan. Tämä ei tarkoita, etteikö naisilla olisi ollut hengellistä elämää, mutta se toteutui enemmän kodin piirissä. Pyhiinvaellusmatkoille otettiin kuitenkin usein perhe mukaan. Tällaisella matkalla olivat myös eräät nasaretilaiset Maria ja Joosef Luukkaan evankeliumin kertomuksessa, kun heiltä hukkuu 12-vuotias Jeesus-poika temppeliin. Sitä matkaa tehtiin perheen, suvun, ystävien ja kyläläisten kanssa yhdessä. Kuvauksen perusteella on mahdollista kuvitella, millaista tuollaisilla suurilla pyhiinvaellusjuhlilla oli, kun koko suku tapasi ja vietti aikaa yhdessä.

Pyhiinvaellus Jerusalemiin ja sadon ensihedelmien uhraaminen kuului siis jokaisen juutalaisen miehen uskonnollisiin velvoitteisiin kolme kertaa vuodessa, ainakin periaatteessa. Mutta tärkeäkään periaatteet ja ideaalit eivät aina toteudu käytännön elämässä. On tuskin luultavaa, että Galileasta, useamman päivämatkan päästä, jokaisella rakentajalla tai kalastajalla olisi ollut mahdollisuus jättää jokapäiväinen työ ja lähteä kolmesti joka vuosi Jerusalemin juhlille – köyhästä kansasta, kuten maattomista päivätyöläisistä puhumattakaan. Vielä epätodennäköisempää se oli niille, jotka asuivat vielä kauempana, hajallaan muiden kansojen keskuudessa – niille, joista helluntaiepistola kertoo. Matka Jerusalemiin oli varmaankin monelle tavoite ja unelma, jonka toivoi toteutuvan edes kerran elämässä.

Joka helluntai Jerusalemiin kuitenkin pullisteli niistä onnellisista, jotka pääsivät toteuttamaan haaveensa. Väkeä on paljon. Apostolien teoissa puhutaan tuhansista: niitäkin, jotka vakuuttuvat, kun Pietari ryhtyy heille saarnaamaan, ja jotka kastetaan, on yli kolme tuhatta. Vaikka kertomuksen perspektiivi on massoissa, koostuvat massatkin yksilöistä. Oliko joukossa kuitenkin joku, jolle matka oli pettymys? Unelmat kun ovat usein parhaimmillaan unelmointivaiheessa, todellisuus ei aina vastaa haaveita. Oliko joukossa joku, joka katsoi toisten iloa perheen ja ystävien kanssa mutta tunsikin olevansa väärässä paikassa, väärään aikaan, yksin kielipuolena ja kaukana kotoa, ulkopuolisena sisäpiiriläisten joukossa?

Entä me — me, jotka olemme tulleet omille pyhiinvaellusjuhlillemme, tällä kertaa tänne Kalevan Liisanpuistoon? Mekin olemme nyt tuhansien joukossa ja kuitenkin jokainen yksilönä. Syyt tulla yhteen ovat nekin yksilöllisiä: tiedän monia, joille herättäjäjuhlat on yksi kesän kohokohdista, tapahtuma, jota ei minään vuonna halua jättää väliin, mutta moni on tullut paikalle ihan muista syistä. Joku ehkä tavan vuoksi, kenties suorastaan velvollisuudesta, kun ei kehdannut kieltäytyäkään; joku uteliaisuuttaan; joku ensimmäistä kertaa kuulostelemaan, mistä körttiläisyydessä on kysymys; joku etsimään — kenties lepoa arjen kiireistä, kenties vastauksia selittämättömään ikävään, kenties Jumalaa. Olivatpa syysi istua seurapenkissä tai radion äärellä mitkä tahansa, tunnetko kuuluvasi joukkoon vai oletko ulkopuolinen?

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

”Olen maan päällä muukalainen,” veisataan Siionin virressä numero 9. Tämä Albert Johan Soverin virsi on tiettävästi ainoa Siionin virsi, joka on syntynyt Tampereella. Se ei anna kovin mairittelevaa kuvaa elämästä tässä kaupungissa sanoittaessaan ulkopuolisen tuntoja vieraassa joukossa: ”Näen: ihmisten kiireinen vuo yhä outoja kasvoja tuo Baabelin virtain varsilla.” Tekstistä heijastuvat kohtaamattomuus, kiire ja kanssaihminen välinpitämättömyys ovat monelle turhankin tuttuja. – Matrikelitieto kertoo tosin, että vuonna 1911, kun runo, silloin nimeltään ”Tiedän maan tämän vierahaksi”, julkaistiin Hengellisessä kuukauslehdessä, Soveri asui itse asiassa Turussa, jossa työskenteli uskonnon opettajana Turun tyttökoulussa. On kuitenkin oletettavaa, että runon Baabelin virrat liittyivät mielikuvissa pikemminkin Tammerkoskeen kuin Aura-jokeen, sillä tiettävästi runo on syntynyt Soverin vieraillessa vaimonsa Tekla Teivaalan kotipaikassa Ylöjärvellä. Baabelin virtain varsilla, kiireisten ihmisten keskellä, runoilija huokaa: ”Ota kuoleman laaksosta pois, sävel että jo virtemme sois Siionin virtain varsilla.”

Kyseinen virsi ei kuitenkaan ainoastaan sanoita ulkopuolisuuden kokemuksia, vaan saattaa osaltaan herättää ulkopuolisuutta. Ymmärtääkseen, mitä runoilija haluaa viestittää, on tunnettava hänen käyttämänsä kielikuvat Baabelin ja Siionin virroista. Kielikuvat ovat Raamatusta, tosin nyky-suomenoksessa puhutaan Baabelin sijaan Babyloniasta. Babylonia oli se suurvalta, joka 500 vuotta ennen nykyajanlaskun alkua valloitti Jerusalemin, tuhosi sen temppelin ja vei osan kansasta pakkosiirtolaisuuteen. Hävinneen ja kaikkensa menettäneen kansan tuntoja kuvastaa esimerkiksi psalmi 137 (Mikäli olet elänyt nuoruutesi tai lapsuutesi 1970-luvulla, saatat tunnistaa sanat myös suosikkiyhtye Boney M:n kapaleesta By the Rivers of Babylon):

Virtojen varsilla Babyloniassa me istuimme ja itkimme, kun muistimme Siionia. Rannan pajuihin me ripustimme lyyramme. Ne, jotka meidät olivat sinne vieneet, vaativat meitä laulamaan, ne, joiden orjuudessa me vaikeroimme, käskivät meidän iloita ja sanoivat: "Laulakaa meille Siionin lauluja!" Kuinka voisimme laulaa Herran lauluja vieraalla maalla?

Babylonia tai Baabel edustaa orjuutta, muukalaisuutta, vierautta. Siion puolestaan on Jerusalem, Jumalan kansan oma kaupunki tai kotimaa, ikävän ja kaipuun kohde. Kristityt alkoivat puhua seurakunnasta Siionina ja siitä on nimensä saanut myös herännäisyyden virsikirja Siionin virret. Baabel taas edusti kaikkea sitä, mikä orjuuttaa ihmistä ja erottaa hänet Jumalasta. Baabel on se paha maailma, jossa ihmisen osa on kuitenkin asua ja jossa hän kaipaa ja ikävöi Jumalan Siionia.

Ulkopuolisuuden tunne on vahva, jos ei ymmärrä, mitä puhutaan. Uskonnollinen kieli synnyttää helposti sisäpiirejä ja näkymättömiä rajoja, joita on vaikea ylittää ja toisinaan vaikea huomata. Moni näiden juhlien vakikävijä voi kohottaa kulmiaan, kun kuulee puhuttavan ”herätysjuhlista” herättäjäjuhlien sijaan, vaikka körttiläistä perinnettä vähemmän tunteva ei huomaa sanojen välillä mitään eroa. Satunnainen juhluvieras puolestaan saattaa vierastaa hidasta virrenveisuuta ja puheenpartta, jossa puhutaan mieluummin ikävöimisestä ja toivomisesta kuin uskon varmuudesta.

Ulkopuolisuus ei kuitenkaan välttämättä aina ole ongelma, josta on päästävää eroon. Ulkopuolisuus voi olla oma valinta, joka antaa uudenlaisen näkökulman, mahdollisuuden tarkkailuun. Usein ulkopuolinen näkee asioita toisin kuin se, joka on katsonut niitä sisältäpäin, ja kumpikin voi oppia toiseltaan.

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Helluntaiepistolassa juhlille kokoontuneet eivät kuitenkaan jääneet ulkopuolisiksi. Vieraassa ympäristössä, keskellä erikielistä, outoakin puheensorinaa, he saavat kokea yllätyksen: kukin kuulee omaa, tuttua kieltään, joka tekee yhteyden toisiin mahdolliseksi. Tekstissä mainitaan yhteensä viisitoista eri kansaa, joiden asuinalueet kattavat laajat alueet Välimeren etelä- ja itäpuolella, nykyisessä Lähi-idässä. Osa mainituista kansoista, esimerkiksi aluksi mainitut partilaiset, elamilaiset ja meedialaiset, olivat jo tekstin kirjoitusaikana muinaisia kansoja, jotka olivat satoja vuosia aikaisemmin asuneet Kaksoisvirtain maan alueella. Se, että Luukas yhdistää listassaan sekä entisajan että oman aikansa kansoja, osoittaa, että maantieteellisen tai historiallisen tarkkuuden sijaan hän painottaa niiden symbolista merkitystä. Se, että muinaiset ja nykyiset ihmiset ymmärtävät kaikki toisiaan, on Jesajan profetian mukaan Jumalan aikaan saama, lopunajallinen ihme: ”Minä saavun kokoamaan kaikki kansat ja kielet, ja kaikki tulevat ja näkevät kirkkauteni,” sanoo Herra (Jes. 66:18). Luukkaan näköpiirissä on, kuinka seurakunta kasvaa Jerusalemissa kaikkeen asuttuun maailmaan ja tätä eri kielet symboloivat.

Keskinäinen yhteys ja ymmärrys muodostaa vastakohtan kertomukselle Babylonin tornista (1. Moos. 11:1–9). Sen mukaan aikojen alkuhämärissä kaikki maailman ihmiset puhuivat samaa kieltä. He päättivät lyödä viisaat pänsä yhteen ja rakentaa niin korkean tornin, että se yltyä taivaaseen asti, Jumalan luo. Tätä Jumala ei katsonut hyvällä ja niin hän ”sekoitti ihmisten kielen ja sieltä hän hajotti heidät kaikkialle maailmaan”. Nimi Babylon — se, jonka virtojen varsilla Jumalan kansa itki — juontuu alkuaan sekoittamista tarkoittavasta verbistä.

Babylonin torni on legendanomainen kertomus, jonka tehtävänä on selittää, miksi maailmassa on niin paljon kieliä eivätkä ihmiset ymmärrä toisiaan. Näinhän maailmassa on. Toisten ymmärtäminen on usein vaikeaa silloinkin, kun käytetään samaa kieltä. Helluntain ihme on juuri siinä, että ihmiset ymmärtävät toisiaan. Sama ihme tapahtuu joka kerran, kun me suostumme kuuntelemaan toista ja yritämme ymmärtää häntä.

Äidinkieli on oleellinen osa ihmisen identiteettiä. Se välittää ja kommunikoi samaa kieltä puhuvien yhteisen muistin. Äidinkieli on ensimmäinen kieli, jonka lapsi oppii ja jota hän on kuullut jo kohdussa ollessaan. Siksi se on tunnekieli, jolla ihminen ajattelee ja unelmoi, hellittelee ja kiroilee – huolimatta siitä, kuinka monta vierasta kieltä hän on oppinut ja kuinka sujuvasti niitä puhuu.

Myös uskolla on oma äidinkieli ja oma äidinkieli on yleensä myös ihmisen uskon kieli. Tämän huomaa helposti, jos osallistuu esimerkiksi vieraskieliseen jumalanpalvelukseen. Jotenkaan Isä meidän -rukous tai Herran siunaus ei tunnu ihan samalta eri kielellä. Tuntuu oudolta rukoilla Jumalaa vieraalla kielellä. Äidinkieli on myös rukouksen kieli.

Äidinkielessäkin on kuitenkin eroja. Näillä juhlilla toiset puhuvat leviää pohojalaasta, toiset vientävät savvoo, kuulepa täällä tavanomaista enemmän myös aitoo tampereenkieltä. Osalle juhluvieraista viittomakieli on äidinkieli. Näistä eroista huolimatta uskon ja toivon, että ymmärrämme toisiamme. Murre-erot lähinnä ihastuttavat, ehkä vähän naurattavatkin.

Entä uskon äidinkieli? Uskon kieli on se, johon on kasvanut kiinni, joko lapsuudesta asti tai siitä lähtien, kun on tullut oman seurakunnan yhteyteen. Tiedämme hyvin, että näissä kielissä on eroja: kun joku puhuu ikävöinnistä tai murhehuoneesta tai armon vilauksesta tunnistamme körttiläisen

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

puheenparren. Sen sijaan on monia muita uskonnollisia ilmauksia, joita näillä juhlilla ei kuule – näillä juhlilla ei puhuta uskon tulemisesta, Pyhän Hengen kasteesta tai pelastusvarmuudesta. Jostain syystä tällaiset uskonäidinkielen murre-erot eivät ihastuta eivätkä naurata vaan niistä tehdään rajapyykkejä ja tunnussanoja, joilla erotellaan sisä- ja ulkopuoliset.

Jokaisella meillä on oma äidinkieli, myös uskonäidinkieli. Meillä on erilaisia tapoja lähestyä Jumalaa – tai Jumala on lähestynyt meitä eri tavoin. Meitä on täällä körttiläisiä, viidesläisiä ja helluntailaisia, meitä on eri seurakunnista, on evankelisuuden, rukoilevaisuuden, lestadiolaisuuden, kansanlähetyksellisyys, vapaiden suuntien vaikutuksessa kasvaneita, on katolisia ja ortodokseja, meitä on tullut sieltä ja täältä, toiset meistä ovat kulttuurikristittyjä, toiset uskon tulleita, meitä on herätysliikkeisiin kuulumattomia ja epäilijöitä – mutta jokainen meistä on kutsuttu julistamaan Jumalan suuria tekoja omalla elämällämme, omalla kielellämme, oman uskomme kielellä, omalla tavallamme.

Jumala ei mahdu muottiin. Ei ole olemassa vain yhtä tapaa olla kristitty. Erilaisten tapojen kirjo laajenee, kun nostamme katseemme ja katsomme maailmanlaajaa Kristuksen kirkkoa. Valtaosa maailman kristityistä ei veisaa Siionin virsiä eikä muitakaan suomalaisia virsiä, he lukevat aivan erikielistä Raamattua ja janoavat kuulla Jumalan suurista teoista omalla kielellään ja omilla tavoillaan.

Helluntaiepistolassa kerrotaan, kuinka ”yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käynyt raju tuulenpuuska” ja opetuslapset täyttivät Pyhällä Hengellä. Johanneksen evankeliumin sanoin: ”Tuuli puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee,” (Joh. 3:8). Tuuli puhaltaa myös miten tahtoo. Toisen kohdalla se on raju ja mahtava myrsky, joka repii vuoria ja murskaa kallioita. Toisen kohdalla se on hiljaista huminaa. Yhdelle Jumalan todellisuuteen herääminen on kuin maanjäristys, jonka jäljiltä mikään ei ole niin kuin ennen. Toiselle se on graniittinen peruskallio, jota mikään ei saa järkähtämään. Toinen ei ole kummempi toista.

Jumalan suuria tekoja on jos ja kun me erilaiset ihmiset opimme kiinnittämään huomiota siihen, mikä meitä yhdistää sen sijaan, että juutumme siihen, mikä meitä erottaa. Kaija Pispa kertoi äsken päättyneissä vuoroveisuissa oppineensa sukunsa tarinasta, että ”viholliset ja ystävät ovat kaikki samanlaisia ihmisiä, heillä on nälkä ja he syövät samaa leipää, vaikka leipovatkin sen eri muotoiseksi”. Eikö sama koske myös Elämän leipää? Meillä kaikilla on Jumalan nälkä ja jano, mutta ravitsemme itseämme erilaisin ja erimuotoisin leivin. Ulkopuolisuuden tunne väistyy, kun yhteys syntyy, kun hyväksymme toinen toisemme.

Jumalalle ei kukaan ole ulkopuolinen. Jumala ei aseta meille ehtoja eikä vaadi meiltä mitään. Herättäjä-Yhdistyksen nuorisotyössä tämä on kiteytetty kolmeen lyhyeen lauseeseen: Sinä riität. Sinä kelpaat. Sinä et ole yksin. Näiden juhlien tunnus ”lähellesi ikävöin” voisi olla Jumalan sanat sinulle ja minulle. Jumala ikävöi lastensa lähelle, sinun lähellesi. Se on Jumalan suuri ja ihmeellinen teko, jonka me saamme vain ihmetellen ottaa vastaan ja sen varassa jatkaa elämää, yhdessä toisten kanssa.